[illegible] ప్రసన్నము

8L నం- 812

శ్రీ

తిరుమల

వేంకటేశ్వర ప్రసన్నము

కొత్తపల్లి

సుందరరామ విరచితము.

పబ్లిషర్సు

రామా అండు కో

ఏలూరు,

కృష్ణా జిల్లా.

1912.

M. V. PRESS, ELLORE

రామా అండ్ కో గ్రంథములు

పులుగుర్త లక్ష్మీనరసమాంబగారి విరచితములు.

తల్లిదండ్రుల యర్హకృత్యములు.	0—4—0
విద్యావతుల యర్హకృత్యములు.	0—2—0
పాతివ్రత్యము (ఉపన్యాసము)	0—2—0
కామమంజరి (ఒకపతివ్రత చరిత్ర)	0—2—0
రాగతరఙ్గిణి (ఒకపతివ్రత చరిత్ర)	0—2—0
లోకబాంధవి (నీతికథ)	0—2—0
వజ్రపేటిక (నీతికథ)	0—1—0
సావిత్రి నాటకము.	0—4—0
అబలాసచ్చరిత్ర రత్నమాల.	0—6—0
మంగళహారతులశతకము.	0—4—0
డిటో స్వరములతో.	0—8—0
ఈశ్వరప్రార్థన.	0—3—0
స్త్రీనీతిదర్పణము	0—0—6
ఈశ్వరప్రార్థనలు.	0—3—0
తమలపాకు పోకచెక్క.	0—0—6
భాషీయదండకము (గ్రామ్యభాషాప్రబోధకము)	0—1—0

శ్రీ

సీసమాల

వేంకటేశ్వర ప్రసన్నము.

శా. శ్రీరంజిల్లఁగ సింహశైలమున వా
సిం జందనంబందె వి
స్తారక్షేమను మంగళాద్రిపయి నా
సం బానకంబందె మం
గారామామణిఁ గూడి వేంకటగిరి
న్దాంబూలము లైవ్వచున్
శ్రీరంగంబునఁ బాన్పుఁ జేయ వరల
క్ష్మీనాథ! రక్షింపుమా.

౧. ఆలకింపుము వేంకటశైలనాథ!
నిన్నుఁ గృతినాథుఁగాఁ జేసి నేనొకకథ

వినుచుచుంటిని నీ తెలుంగనిది కాదు
కథకు గ్రంథంబునకు నీవ యధికృతుండవు.

ఉ. కొందఱు కావ్యరాజములఁ
 గూర్చుచుపట్టుల గ్రంథనాథులో
నెందలిగాథయో తెలుప
 నెంచెద రాటఁ దెలుంగకుండు నే
యందుర నీవొనర్చిన మ
 హాద్భుతచర్యను నీకె తెల్ప నీ
నిందులఁ బూన నేమనుచు
 నెంచెదరో యిదియు న్విచిత్రమా.

గీ. ఒక్క దైవంపుకథ మఱియొక్క దైవ
మునకుఁ గృతియిచ్చెదరు భేదమునదలంచి
నీవొకండవె దైవము న్భావమునను
నీదు పావనచరితంబె నీకొసఁగెద.

గీ. కథయనంగనె కల్పనాకథయటంచు
లోక మెన్నుట పాటించు నీకథయిది

కల్పితముగాదు నడచినగాధగాని
యెవ్వ రేమనుకొననేమి యీవెపాటి. .

కథాప్రారంభము.

సీ. సకలరాజాధిరాజ నివాసయోగ్యమై
పెక్కు హార్మ్యములఁ జెంపెక్కినదియు
బహువిధవ్యాపార వాణిజ్యయుక్తమై
ధనధాన్యగేహ సంతతిగలదియు
వివిధభాషాసంప్రవీణ జనాఢ్యమై
ఘనపాఠశాలచేఁ గ్రాలునదియు
సర్వధర్మాధర్మ సంబంధనీతమై
న్యాయస్థలప్రపూర్ణ మయినదియు

గీ. స్వకులధర్మాచరణదీక్ష జరుపునట్టి
నాల్గుకులములచేత నున్నతినిగన్న
యట్టిదియుఁ గడలియొడ్డున నమరినదియు
నైన కాకాసురపురంబు నందు నొకట.

సీ. బియ్యమునను వడ్లు బెడ్డలుఁ గలుపుదుఁ
గొలుచుట యనునది తలఁచఁబోక
పసులలో మైనంబు నిముచుఁ దైలాదులఁ
బూరించి యిముటకై పోరఁ బోక
అనఁటిపండ్లను కోతియందువఁ బిసికి తూ
చుటయనునది యొప్పుఁ జూడఁ బోక
లొద్దుతూకములఁగల చిచ్చిబాళ్ళను దక్క
డ నిడి తూచుటఁ గంటఁ గవలఁగఁ బోక

గీ. మిరియములు గలవా యన్న మిరియము లున్న
వని వచింపఁగఁ బోక వ్యాపారవృత్తి
స్వల్పలాభంబునకె ముదమందు చుండు
బ చొప్పకం దుండెఁ జిల్లరవర్తకుండుగ.

ఉ. రాతిములుం బవన్నుఁ గ్రొంయి
రాఁజని కేఁదకినంబునం గటా!
వాతియుఁ దాను పెట్టులో ది
సంబులు పెట్టుచు దైవచింతనం
జేరము ఉల్లపిల్ల నిత

సిందుచు నుండఁగ నుండ నొక్క నా
డాతఁడు మించువేడ్క హృద
యంబున నొందు దలంచి వెంటనే.

క. పరమపతివ్రత యగు తన
తరుణీమణికి న్మనోగత సదభిలాషం
బరువడిఁ దెల్పఁ దలఁచి మం
దిరమున కేతెంచి యిట్లనెం గుతుకముతోన్.

సీ. చింతపండును మఱ్ఱా జీలకఱ్ఱయు నాము
నావాలు మెంతులు నావదమును
కాచును నింగువ కటుకరోహిణి వస
జాపత్రి పిప్పలి జాజికాయ
తుంగముస్తెలు మైలుతుత్తము కరకము
లుపిరికపప్పును నుల్లిపాయ
యల్లము తిరియంబు లన్నభేది మిరెప
కాయలు నూనెకర్పూరంబు శేంబు బెండలు

గీ. కాఁ గలుగు వస్తువులెల్లఁ బ్రోగుజేసి
యమ్మినను బొట్టగడచుటే యబ్బురంబు
గాన నేనొక్కపనిఁ జేయఁ బూనినాఁడ
కాని నీవును సమ్మతిఁ దలఁపవలయు.

మ. శీలఁతీ! కాంతధనంబు నెక్కుడనొ య
ప్పాం దెచ్చి వాణిజ్యముల్
బలయుం జేసెద దాన మిక్కిలిగ లా
భం బబ్బు లేకుండినం
గలకాలంబును నొక్కతీరునను బ
లుక్కష్టంబులం బొందఁగా
వలయుం బ్రాజ్ఞుఁ దలంప నియ్యది మొ ఖా
ప్యంబౌచుఁ గన్పట్టెడున్.

గీ. అంతఁ జెలిమిటి చేత వచించినట్టి
మాటలఁ దలంచి “యందని ద్రాక్షపండ్ల
కుళ్ళు పాచిన యు” ట్లగు నంచు నెంచి
తనుఁ దోఁచినగతి నట్టులనియెఁ బతికి.

చ. బలము కొలంది బర్విడుచుఁ
    బాలను ద్రావుటకన్న నొక్కచో
నిలిచి జలంబు గ్రోలుటనె
    నెక్కొను సౌఖ్యము నీకెఱుంగవే
కలిగినయంతలోఁ దనివిఁ
    గాంచుటచేఁగద యున్నఁ డెట్టివా
గలకును భీతిఁ జెందక వి
    రంబుగ నుండుట ప్రాణవల్లభా!

ఆ. అప్పుఁ దెచ్చికొన్నయప్పుడె యప్పిచ్చి
నట్టివానియొద్ద నప్పుఁ దెచ్చు
కొన్నయతఁడు లొంగియున్న భటుఁడుగాన
వలదు వలదు నాథ! వలదు నాథ!

ఆ. కంట నిదురరాదు కడుపారఁ దినవ ము
కుంటికైనఁ దమ్మికంటికైన
నప్పు మీఁద నున్నయప్పుడు, మనబోటి
బడుగు బిచ్చగాండ్ర నుడువనేల.

సీ. తలఁకుమించినపనిఁ దలపెట్టి యప్పుల
పాలయి యుండెను పోలిపెట్టి
మోయలేని బరువు మోపెదవని కూని
లాఁగి చిక్కులఁబడె లింగిపెట్టి
కోరితద్దినమును గాని తెచ్చుకొని చాల
చితికి పొక్కుచుండె బింగిపెట్టి
కూలికి విషయమ్ముగ్రోలి గొంతుకఁబట్ట
లకలుక బడుచుండె లచ్చిపెట్టి

గీ. తలలు మార్చుమనట్టి వర్తకులె యిట్లు
పొంగి పోరగిలంబడి పోవుచుండ
వన్నెమాను బన్ని మెఱుఁగని యట్టినీవు
లేనిపోని తలంపులఁ బూనఁ దగునె.

గీ. గోపెలంగొట్టు: గొక్కులఁ గొట్టనీవు
రొట్టెలమునిమ పిల్లలఁ గొట్టనీవు
గుడముఁదిను చీమ పైనఁ బోఁగొట్టనీవు
లాభ మెట్టులఁ గలుగు వల్లభ! తలంప.

క ఇంతకు వేంకటగిరివిభుఁ
డెంతయుదున్ యంతరంబె తృప్తిం గనవం
జింత యొకింతయుఁ గలుగదు
సంతోషముతోడ వృత్తి సలుపఁగవచ్చున్.

మ. అనుఁడున్ వేహరి కొంత సత్య మని తా
నాత్మ న్విలోకించెఁ గా
ని నిరాధారపు జీవనం బనుచు దా
ని న్నమ్మియుండఁగ నో
పనివాఁడై సతితోడఁ జెల్పెరయి ద్ర
వ్యం బవ్వేఁ దె నెంచి రా
వ్వడిఁ గోరన్ ధన మిచ్చునంచు మదిలోఁ
దలఁచుచుం జిట్లనున్,

సీ. అప్పిచ్చుటందు నే నడిగిన నీకు దా
న్యము లేదుగలదని యనుమఁగదోయి
అప్పిచ్చుటందు నే నడిగిన నీకు గ్ర
హం లేదుగలదని యనుమఁగదోయి

అప్పిమ్మటంచు నే నడుగఁ బోయినను నీ
కాస్తి యేమున్నదనం చడుగఁడో కొల
అప్పిమ్మటంచు నే నడిగినఁ జిల్లర
యంగడియా యని యడుగఁడో కొల

గీ. ఏమనుచు నడుగవలయునో నామనమునఁ
దోఁచకున్నది రైనను జాదువాఁడఁ
గలఁడుగద చిరమిత్రమై వెలయుచున్న
రాయుకొ మొగలాయి బిడ్డఁడు చికొకున్నె.

వ. అని తలపోసి వేగఁ దన
యంగడిమూసి హితుండు గీయునం
దున నిత్రు దుండునందుఁ జని
తోడనె కాంచి సలాముఁ జేసినం
గనుఁగొని కూరుచుండుఁ డని
గౌరవముం బొనరించి యేమి ద
చ్చినపని చెట్టిగా రని వ
చించిన సాహెబుతోడ నిట్లనుకా,

గీ. మిత్రమా! నా పచారము మిపులఁ జిన్న
ది యయి యుండుట నీకును దెలిసియుండెఁ
గానఁ బెద్ద దుకాణము గావలె నని
కొంతధన మప్పుగా నిన్ను గోరమంటి.

గీ. మా మళిగెమీఁది లాభము మాకుటుంబ
మునకుఁ జాలక చిక్కులో మునిఁగియుంటి
నయ్యా! యొక రెండువేల రూప్యముల నిచ్చె
దేని నొక వత్సరములోన నిచ్చివైతు.

గీ. అన్న మాటను దప్పెడునట్టివాఁడఁ
గాను నా నైజమును జూడఁగలవు నీవు
పత్రమును వ్రాసి యిచ్చెద వడ్డిమొదలు
కరుణఁ జూపుము నాయెడఁ గను సదయున.

సీ. అనిపలుకు కోమటిఁ గని యాను దురక యి
య్యోను! నిన్న నే రొక్క మెల్లఁ గర్చు
వలసినఁ బ్రొద్దుట వచ్చియుండినఁ గొంత
మేలుగా నుండును జాలదయ్య

మింతను రావలె నెల్లుటవచ్చినఁ
 గనుఁగొందు రూప్యంబు గాసునాలె
నున్నది వాకడ నెన్నఁడు రానితాఁ
 డప్పు వచ్చి యడిగితి టక్కుగాదు

గీ. సత్యము వచించితిని నీ కొసంగ లేమి
భయమునఁ బల్కి నిట్లు తెవంబుఁ బన్ను
చుండె నిప్పుట కిష్టము నొందకయని
మరల దీనత్వమునవేఁడఁ గరుణఁగలిగి.

క. ఇది సమయంబు కార్పటిక
 నెక్కడంవర్ధినిడుంచి పొక్కక
క్కెద నని చింతసేసి కాని
 దొంగిని ద్రవ్యము లేనియట్ల లే
చ్చెదఁ బొరుగింటికేగి యని
 చెప్పి మరుంగున దొడ్డిదారి వ
మ్మదమున నిల్లుఁజేరె నవ
 మందసమందున నున్న రొక్కమున్.

గీ. రెండువేలను లెక్కించి రెండుసంచు
లందు నిండించి మును వచ్చినట్టి త్రోవ
వైశ్యు చెంగటికిం దెచ్చి వడ్డి రెండు
రూప్యములు నూటికని చెప్పి రూఢిపరచి.

గీ. ప్రతముఁగొని సొమ్మిచ్చి పంప నూరు
జాండు గృహమునకేతెంచి నందువేడ్క
వర్తకము విరివిగావించి వచ్చులాభ
మునను సుఖముగ జీవనముం గడపుచు.

గీ. మ టఁదప్పక యుండఁగఁ మరలఁ గొంత
కాలమున కసలు వడ్డియుఁ దేలుచుఁగొని
మలకకడ కేగి విత్తముఁ దొలుత నిచ్చి
ఇవ్వాసియిచ్చినయట్టి ప్రతంబు నడుగ.

గీ. శెట్టిశాలము సెప్పుటఁ బెట్టి విడిచి
యుంటినో యద్ది దొరకకయుండె రెండు
మూఁడు దినములలో నిచ్చువాఁడ నందు
నమ్మకము గలుగం జెప్పి రా మ్మనఁగ.

గీ. అందఱును దనవలెనే యుందు రనెడి శెట్టి
తలఁపుఁగల శ్రేష్ఠి యాతని దబ్బరలను
నబ్బురంబుగ నెంచక నిబ్బరముగ
సత్యములటంచు నెంచి వాసమున కరిగె.

ఆ. అంతటఁ గొంతకాలమున
కాదణి వైశ్యుని పత్రముంట ర
ద్వంతయు భీతిలేక యది
వ్యాజముగాఁ గొని వాదనంబు నొ
క్కింతయు సేయలేదనుచు
నేర్పడ న్యాయసభాంతరంబునం
బంతముతోడ వ్యాజ్యమును
వైవఁగ న్యాయసభాధికారియున్.

క. ధనికుఁడు పత్రంబున కా
దనసర్పడు న్యాయవాది తలఁపుం గనుచున్
ధనమిచ్చుట చేవారి!
కనిరె యెందు లెవ్వ రేనిఁ గడువడిఁ జెపుమా?

గీ. అనిన న్యాయాధికారి కిట్లనియె బాబు!
ధన మొసఁగునప్పు డెవ్వరుఁ గనుటలేదు
పత్ర మిమ్మన మలకు యెప్పటికి నపుడ
యిదిగో యదిగో యనుచుఁ జెప్పి యింతసేపు.

ఉ. ఉంచుమనుండె నీతఁడు ప్ర
భూత్తమ! సత్యముగాదు చూడ నా
కింకను సాక్ష్య మిచ్చుటకు
వేరును లేరు కృపావలంబుఁడై
వేంకటశైలనాయకుఁడె
పేర్మిని గాంచుచు నున్న సాక్షి నా
కంక ససత్య మాడఁడని
పల్కెద న్యాయముఁ జెప్పుకుందునే.

గీ. అనుఁడు న్యాయాధికారి యి ట్లనియె నల్ల
నయ్యా! యెంతైన స్వామి సాక్ష్యం బొసంగ
వచ్చునే! యేటిమాటలు నచ్చెఁబోవు
మెంచ కిడవలె నెందుకే నెంచి యిపుడు.

మ. అనిశన్ గుండెను జాయిపడ్డగతి మూ
ర్ఛాక్రాంతుఁడై కొంతసే
పునకుం దెల్విడిఁ జెంది వేంకటపతి
వ్యాధిం గడు న్వేఁడి తా
మనఘా! నీ యధికార పత్రమును న్యా
య్యప్రక్రియం బంప, న
ద్ఘన సాఫల్యంబు నొందఁగు దైవ మనిశం
బోద్యంబుగా నెంచుటన్.

గీ. సెట్టిగారవుర సాఫల్యంబుఁ జెప్పఁగోరుచుఁ
దాము దయసేయవలయును దప్పకుండ
నాటికిని యొక్క-దినము నిగ్గయాయుసేబి
వంత్రుఁ డని చెప్పి యధికారపత్ర మొందు.

గీ. దానిఁ దనచేయఁ దాఁజేగి దైవమునకుఁ
జాపి ప్రార్థించి యంటను వచ్చుటకుఁ గాం
వచ్చెద నటంచు నధికారపత్రముఁ గొని
తిరుపతికేగి నచ్చో నుండ దలఁచె.

ఉ. అచ్చట నున్న యర్భకుల
　　కందఱికిం దనరాకఁ దెల్పఁగా
　నెచ్చటి సాక్ష్య మియ్యది మ
　　హీతలమందున వేంకటేశ్వరుం
　డచ్యుతు మానిపించరె న
　　హా! వెనువెంటనె వచ్చువాఁడె నీ
　పిచ్చితనంబుగాని యిఁక
　　వేగమె వచ్చువదారిఁ బట్టుమా.

క. అని పరిహాసముఁ జేసిన
　వినక యథాపూర్వ్యముగను వేఁడెడి వేం
　కని దైవసమక్షమునకుఁ
　జని తెల్పుచు వచ్చినట్టి సంగతియెల్లన్.

ఉ. నాఁటిని గర్భమందిరము
　　నం గల వేంకటశైలవాసునిం
　గాఁ గనుటంచుఁ జిరకాలఁ
　　గట్టినచీటియు దాటి చైనన్

రాతిరెవందు నా మనమ్ము
రంధ్రము దట్టిని కైచి క్రొమ్మెఱుఁగా
చీరలఁ గూరుచుండె మది
యింపగు ఘట్టని రాత్రియుఁ దయుఁగా.

సీ. ఏడుకొండలవాఁడ! వత్సలు మయ్యా!
వడ్డికాసులవాఁడ! వారలఁ దప్పు
కలిగియుండిన మన్నింపఁ గదెఁగ మన్నఁ
గొండకేరల మేలుమంగాపతీ!

ఉ. చిన్నతనంబునుండియును
చేయుచునుంటిని నీదుసేవ నీ
కన్నను నన్యదైవములఁ
గాఁ దలంచి యెఱుంగ నెప్పుడా
పన్నులఁ బ్రోచుచుండెదవు నీ
భారము నీయెడ నుంచెదను నీ
సన్నిధి కేగుదెంచితిఁ బ్ర
సన్నుఁడవై నను గావఁగాఁదగున్.

సీ. కుడకకు మూరెఁ డోచిపెట్టుట యన్న
 విప్రాన్నదానమా వేంకటేశ!
బెంగళాయువానికి మూట లిచ్చుట యన్న
 విద్యాభివృద్ధియా వేంకటేశ!
సాహెబువకులు జల్లిపోయుట యన్న
 వేదాభివృద్ధియా వేంకటేశ!
యవనునిచేరఁ బయ్యాన రొక్క మిడుటన్న
 విబుధసంతోషమా వేంకటేశ!

గీ. ఏమనుజుఁడు సంతసింతును సామి! నీవు
వచ్చి క్రన్నన పాత్ర్యంబు నిచ్చితేని
ధర్మకార్యంబులకు నాదు ద్రవ్యమెల్ల
నీకు పేరట వెచ్చింతు నిశ్చయముగ.

క. నిను నమ్మి కొలుచువాఁడ
న్నను మెచ్చని క్రోధమున్న నమ్మిన నీయు
ద్ధగు పాలింపుము విడచెద
మనుజుం డాడవిద్ద మిగుల వదరుచు మతియున్.

గీ. పలువిధంబుల స్తోత్రంబు పలుకుచుండ
నంతలోఁ దెల్లవారిన నర్చకులును
శ్రీపతికి దంతధావనకృత్యములను
దీర్చుటకునై కవాటముఁ దెరచినంత.

గీ. దేవనాగరలిపిలోడ దివ్యమైన
స్వామివ్రాలున్న వ్రాయసపత్రిగచ్చు
యెదుటఁ గన్పడఁ గన్నుల నద్దుకొనుచుఁ
దెచ్చి దాని మహాంతుకోఁ దెలిపి రయమునఁగ.

చ. ఇది కడు వింతయంచుమది
నెంతయు సంతసమంది యచ్చటో
డఁ దెలిసి నీవు నమ్మిన భ
ట్ప్రవరుండవు దేవదేవుఁ డిం
కాదనఁగ సాక్ష్య మిచ్చుటకు
మాకె విచారము మాని నిత్య ము
భ్యుదయముఁ గాంతు వీవు దమ
నెన్నఁగ నందు మహాంతువర్యుఁడున్.

సీ. మేరువు దొడ్డిలోఁ జేరినవిధమునఁ
గామధేనువు మందఁ గలసినట్లు
కల్పవృక్షము తోఁటఁ గట్టినఁ గలరీతి
నవనిధుల్ పెట్టెలోనఁ గలపోల్కె-
నమృతంబు పెరటికూపమునఁ బుట్టినభంగి
రతనంపుగని గూటఁ బ్రబలినగతి
వైకుంఠ మడుగులోపల లభించినతేర
ధనవృష్టి యింటఁ బడినవడువున

నాకౌకాఁ డెంతయును రమానాథుని మదిఁ
జింతసేయుచు మారము జేసి వృత్తి
మెల్ల న్యాయాధికారికి తెలియపరచి
రియుండ నిర్ణయదినమున నొక్కనాఁడు.

గీ. సాక్షులను చేరువెట్టి విచారణను వి
నోదముగ గండ్లఁ జెల్చి మాదిరిగను
విల్వ న్యాయసభాధ్యక్షుఁ డేరణమున
వీరలను వచ్చి తెలిపె గొంతె తిమ్మ

౧. పెద్దతిరుమల వేంకటవిభుఁడుగారు !
పెద్దతిరుమల వేంకటవిభుఁడుగారు !!
పెద్దతిరుమల వేంకటవిభుఁడుగారు !!!
పెద్దతిరుమల వేంకటవిభుఁడుగారు !!!!

౨. అని నల్వురు ఘటింపు కేలిడఁగా
పాలించి రాయంట బ
ఖ్యాపిడవ్ న్యాయసభాధికారి కీమరం
బాపించి శ్రీ వేంకటా
ద్రివాతుం డయదెంపుపంరు నతుర
త్రం బలికియున్నాడ వెం
దున దాగెం గనిపించఁడేమి చెవుమా
మ ళ్యతుఁగాఁ జెల్లు సే.

౩. ఎక్కడ వేంకటగిరివరుఁ
డెక్కడ నీ విల్వగాడ పిత్రు తలఁచఁగా
నెక్కడకుఁ గూటపాత్త్యము
నొక్కట! యూరకుపోకె దురాశాపేశా.

గీ. అమరుఁ గొడపుట్టువును మాయవలతలోన
న్యాయవాదులు గూర్చుండువలతలోన
గొంతుకోవఁగ భటుఁ డార్చునంతలోన
వింతనాదంబు వినిపించునంతలోన.

సీ. సూర్యప్రభంబోలెఁ జూపట్టుమోమునఁ
దివమణి తిరుచూర్ణతిలక మమర
నీలమేఘచ్ఛాయ నెరయించు తనువున
స్వర్ణాంబరంబులు సొగసుమీఱ
విద్యుత్ప్రమానమై వెలుగు వనమాల
వక్షస్థలంబున వ్రాల్చ కౌస్తు-
భాసుపలంబు హస్తంబుల శంఖచ
క్రంబులు దిశలకుఁ గాంతులీన

గీ. వెంకటాద్రినివాసుండు వేగవచ్చి
నిలువ నెల్లరిమాటలు నిలిచిపోయె
నెటుల వచ్చినదియు నేర నెఱుఁగరైరి
యేమి పలుకఁగవలయునో యెఱుఁగరైరి.

౯. బోనులో నిల్వఁగాఁ జిల్వఁబోకమున్న
దేవునెదుట నిలుచుచు దెల్పవాఁడ
నన్పతమాడను నే నంతయును నిజ మె
వాకొనెద నని యనిరింపఁబోకమున్న.

౮. ధనము కురుచున్న నొసఁగుటఁ
గనియుండి నపత్యమిందుఁ గన్పట్టదు నిం
దను సంసారిపుంబు
చెనకుట యన్యాయ మని ద్రిప్పి గనుఁ డంతా.

౮. మానమునఁ జెనుగు మాపల్లా
మనముఁ బాడనిదప్పుడె సౌమ్యముంగాని ద్రిత
మ్మునుదిక నమున యుక్తిక
మన ప్రాయముక దుర్కృ చిత్రము కొనఁరండి.

౧, నిరుపమ భూమి బంధిత యుండికొ ఉ
కూటిలో ప్రాణమలుంట గొంతు బొగ్గ
లోడ నంటెల దై చను చూడవచ్చు
నిప్పుడుమనోయు నిలుపి యుండియుఁగాక,

గీ. వస్త్రగౌళ్ళను గట్టిన పత్ర మొంది
దాని మాపంగ నెంచఁగఁడు తెల్పుచునవుఁ
గూర్చియుండిన పెట్టెలోఁ జేర్చియుంచె
నవ్యమును గానరప్పు మీ రేగి కనిన.

గీ. ఆమదు న్యాయాధికారికి నదటి నల్ల
గయ్యాళము నలుపు బగునట్లు తీర్పు
నొసఁగ వారిని న్యాయవాదికి విచార
మొదవుసట్లును బల్కె సుమ్మర మహిమ.

గీ. ఎట్టు పాపాత్ములందెన్ని రోజులగపడని
యట్టి దేగ దంత్రములఁ దగును నదటి
సత్యములందరు మిగుల నాశ్చర్యమున్న
లగుచు సంతోషమును బొందంగను నిల్చి.

సీ. అతిథి తిరో మది న్యాయవాదికిఁ
గష్టపుండుచో సామాన్యునకుఁ
దక్షిణ ఇలాంటి యిచ్చుచున్నాడికిఁ
కష్టములుండుచో సామాన్యునకుఁ

డన్యాయమును మాని యర్జించువారికిఁ
గన్పట్టకుండునే కామజనకుఁ
డార్తి మాన్పమటంచు నర్చించువారికిఁ
గన్పట్టకుండునే కామజనకుఁ

గీ. డహహా! పర్తురుని దె భాగ్యమన్న భాగ్య
మహహా! పశిడానికే పుణ్యమన్నఁ బుణ్య
మహహా! వ్యాపారికే కీర్తియన్నఁ గీర్తి
యన్యులకుఁ గీర్తి పుణ్యభాగ్యములు సున్న.

గీ. ఆఁకలి తొలంగునే చిక్కుడాకుపాయ
సంబువలన నటంచు విచార మింత
యేని సేయక దణి లుబ్ధవృత్తిఁ బూని
గడ్డిగరచుచు విత్తంబు గడనసేయు.

గీ. కలిగియున్నంతలోఁ దృప్తిఁ గాంచలేక
దుష్టుఁడై లుబ్ధుఁ డెన్నడు దుఃఖపడును

కలిగియున్నంతలోఁ దృప్తిఁ గాంచినట్టి
వర్తనంబున సుజనుండు వాఁడెఁ గాంచు.

గీ. కడమ యేమియు లేక సౌఖ్యముగ జరుగు
చున్న వారలను జూపఁగ నావశమ్ము
కల్పితున కైనను దినఁ గూడు లేదు
చూడఁ బరమార్థమున్ బోవఁ దోవ లేదు.

గీ. జగతిలోన ధనాశాపిశాచ మెపుడు
మానవుల నెత్తికెక్కుచు మానధనము
ప్రాణధనము హరించుచుఁ బరువులెత్తు
చుండఁ జూచియు వెడఁగులై యుందు రకట!

గీ. కోటికిం బడగయెత్తిన గొప్పవాఁడుఁ
గూటికిం గుడ్డ కఱచిన బీదవాఁడుఁ
గాటికిం గాళ్ళుసాచిన నాఁటి గోడు
పాటికిం దప్పుకొని చూడ సమముగాదె.

గీ. కడు మూఢంబునఁ గాంచుచుఁ గాచుతల్లి
ధార మొదలించి త్రిప్పెను బండికల్లు
చెదరకుండఁగఁ బట్టెను సేవకుల్లు
ధర్మమున కగు చక్కని ధనపు మల్లె.

గీ. ప్రాణ ముండఁగఁ గొనిపోవు పాపమిత్రి
యొఱను బడియుండిరే మొదలఱుక త్రి
కొలుకకయు దిగమ్రింగెను గొప్పశత్రి
విత్తమును నమ్మకుఁడు మేలు పాత్ర బత్రి.

క. ధనతంత్రం బెడగొట్టు యశ
మ్మును మాపుం గలహములకుఁ బొర్పించును శా
ల్పినిఁ గూలఁద్రోయు నకటా!
ధనలుబ్ధతయుంచుఁ బల్కఁ దక్షణము నే.

క. మలక గృహంబున నాతిరు
మలనాథుఁడు మల్కి నట్టి మాత్రం గణ బం

టుల నంపి యట్టియుంచుటఁ
దెలియుట నపరాధమును విధించి కరుణదలిక.

గీ. అయిదువందల రూప్యంబు లతనిచేతఁ
గోమటికిఁ దగ నిర్పించి సామినేను
మనల కెల్లర కద్భుతముఘటించి
వెడలెఁ గంటిరె యమదను నుడివి మఱియు.

గీ. వైరముఖమున సర్వ్య మీ నగరమందు
బయలుపడెనని సంతసపడుదుఁ గొలువు
గద్దె డిగి రాగ న్యాయాధికారి విడక
వేఁజ వెడలిరి రెల్ల సామాజికులును.

మాలిని.

[illegible]ధరాఢా! పారస్య కేద్ర నాథా!
[illegible]వర్గా! శత్రు[illegible]భూపేంద్ర వర్గా!

సుజనవిసరపాలా! శోభితస్వర్ణచేలా!
వృజినహరణశూరా! వేంకటాద్రివిహారా.

గద్య.

ఇది శ్రీ కొత్తపల్లి సుందరరామ విరచితమగు శ్రీ తిరుమల
వేంకటేశ్వర ప్రసన్నము
సంపూర్ణము.

10571